

Yayın Kurulu'ndan

"Türkiye'yi teğet geçecek" açıklamalarına karşın, 2008 yılının son çeyreğinde görünür hale gelen kapitalizmin yapısal krizi, ulusötesi şirketlerde ve bankalarda deprem etkisi yaratırken, ortaya çıkan sarsıntı emperyalist ülkeleri büyük ölçüde etkiledi. Türkiye sanki sarsılan bu ekonomik sistemin dışındaymış gibi bir söylemle kamuoyuna seri halinde açıklamalar yapma pişkinliğindeki "sorumlular", krizin toplumsal belirtisinin borsa-döviz-faiz göstergeleri ile ölçüldüğü aldatmacasını yaymaya başladılar. Ardından, bu alanlarda önemsenecek herhangi bir sorun olmadığını kanıtlamaya soyundular. Ülkemizi alt emperyal güç haline getirme görev ve hedefindeki AKP Hükümeti'nin uygulamaları sonucunda "ateş düştüğü yeri yakar" atasözünün doğruluğuna bir defa daha tanıklık ediyoruz. Başbakan Recep Erdoğan'ın her fırsatta söylediğinin aksine, yaşayabilmek için emek-gücünü satmak zorunda olanlar AKP'nin döneminde palazlanan "yeni" sömürgeçlerden farklı olarak işten atılmaları, işsizliği, yoksulluğu, güvencesizliği, iflası, yoksunluğu ve sefaleti her gün sayıları ve derinliği daha da artarak yaşıyorlardı. "Teğet" geçen krizle birlikte daha da ağır yaşıyorlar. Öyle ki, yaşadıklarına direnme güçleri de azalmış olacak ki son yılda intiharlarda ve zihinsel hastalıklarda belirgin bir artış olduğunu da gözlemliyoruz.

Ortaya çıkabilme potansiyeli taşıyan toplumsal karşı çıkışlara karşı bir yandan ideolojik önlemler alma ve gündemi değiştirme süreci hızla geliştirilmeye devam ediyordu. Bu kapsamda geçtiğimiz yılın son aylarında ülkede yaygın biçimde etnik kimlikler ve mezhepsel farklılıklardan kaynak alan toplumsal gerilimleri hissettik. Hatta 70'li yılların sonunda yaşanan Maraş ve Çorum katliamları konuşulur oldu. Uzun süredir bir yandan ekonomik, bir yandan siyasal sorunları "görünmez" kılabilmek için oluşturulmaya çalışılan korku ve kaygı ortamı ile buna karşıt olarak -içeriği halen toplum tarafından bilinmeyen- "demokratik açılım, ergenekon" vb. girişimleri de bizzat yürütmenin organları tarafından sistemli bir biçimde oluşturulmak istendiği görülebilen toplumsal körlüğün araçları olarak ortaya kondu.

Türkiye'yi yenilenen dünya ekonomik sistemine uyarlamanın aracı olarak gündeme gelen 24 Ocak 1980 ekonomik kararlarından sonra, hızla uygulamaya konan -kamusal yararların patronlara-özel sektöre, patronların-özel sektörün zararlarının kamuya-topluma devri- çerçevesinde kamu iktisadi kuruluşları(KİT)'nin özelleştirilme yoluyla talan edilmesi kapsamında buralardaki emekçiler de, başlangıçta "yüksek" ücretlerle ikna edilerek-kandırılarak- güvencesiz çalışmaya mahkum edildiler. Çalışma yaşamını düzenleyen yasaların hemen tümü sömürgeçlerin lehine-emekçilerin aleyhine yeniden düzenlendi. Devletin okullarında eğitim-öğretim için görevlendirdikleri öğretmenleri bile yalnızca okulda öğrenci olduğu dönemlerde ücretlendiren, onun dışında ücretsiz izinli sayan istihdam biçimi (4-C) önce sınırlı olarak özelleştirilen KİT çalışanlarına uygulanacağı zannedilirken, yaygınlaştırıldı.

Yukarıda kısaca özetlediğimiz sürecin mağdurları o kadar yıldırılmışlardı ki ne kendilerine ne örgütlülüklerine güvenleri kalmamıştı. Ta ki Aralık 2009'da TEKEL işçilerinin Ankara'ya adım attıkları güne kadar. Ankara'daki başlangıçta "ertesi gün döneceklerini düşündükleri" eyleme katılan, ülkenin dört bir yanındaki TEKEL tütün fabrikalarının emekçileri önce selamlaştılar. Bu topraklarda yıllardır kendilerine ezberletilen farklı etnik kökenliliğin gerilimi vardı üzerlerinde. Ancak Hükümetin talimatıyla adeta "düşman" yerine konularak kolluk kuvvetlerince darp edilince programlarını değiştirdiler ve dönmemeye karar verdiler. Farklı illerden ama benzer yaşantılardan gelen Çerkez, Gürcü, Kürt, Laz, Türk, Arnavut, Boşnak tütün işçileri zaman ilerledikçe tanıştılar ve birbirlerini anladılar. Birbirlerinin sofrasına konuk oldular, Ankara'nın ayazında yan yana uyudular. Gecenin soğuşunda uyananlar diğerlerinin üzerini örttü, sevgiyle. Seksen güne yaklaşan TEKEL işçilerinin eyleminin önemli bir kazanımı sınıra oldukça yaklaştırılan etnik kökenli çatıştirma planlarını boşa çıkartması ya da uzun bir süre sonraya öteleyebilmesi olarak değerlendirilebilir.

Bir başkası ise neredeyse her türlü kaybına ve ezilmişliğine rağmen, son 10-15 yılı "sessiz" geçiren işçi sınıfının sesini yükseltmesi, haklarını korumak adına yürümeye başlamasıydı. Her türlü alt kimliklerinden sınırlan TEKEL işçileri, işçi olduklarını ve kendilerine aralarında dağlar olduğu, birbirlerinin "düşmanı" olduğu söylenmesine karşın, tarihsel ve toplumsal benzerliklerini gördüler ve günlük yaşamlarına geçirdiler.

Türkiye'de, dünyada emekten yana herkes yüreğiyle 78 gün boyunca Ankara'yı mesken tutmuş TEKEL işçilerinin yanında oldu. TEKEL işçilerinin direnişi bu haliyle bile özelleştirmenin, sözleşmeli-güvencesiz çalışmanın, örgütlülüğün, örgütlü mücadelenin ve dayanışmanın ne olduğunun bilince taşındığı, işçi sınıfının tarihindeki yerini şimdiden aldı.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Yasası'nın 1 Ekim 2008 tarihinde uygulamaya girmesiyle birlikte sosyal güvenlik kapsamında olan olmayan hemen herkesin mağduriyeti arttı. Hizmet sunumu ile finansmanın birbirinden ayrılmasının doğrudan sağlık hizmetlerine yapılmayan harcamalarda yaratacağı artış nedeniyle maliyeti artırmakta olduğunu bütün dünya deneyimlerinden bilirken, inatla bu

uygulamaya geçildi. Sağlık hizmetlerinin finansmanı ile hizmet sunumunu birbirinden ayırmanın temel gerekçesi "hizmet sunucuları arasında rekabet yaratıp, hizmeti en ucuz olandan alma" hedefidir. Bunun için de hastanelere hizmet başına ve vaka başına ödeme yapılır. Ancak Ocak 2009 tarihinden geçerli olmak üzere ülkedeki hastane yataklarının %74'üne sahip olan devlet hastanelerinden hizmet satın almada toptan bütçeleme (global butgetting) uygulamasına geçildi. Kapitalizmin yapısal krizinin ayak seslerini duyan patronlar tarafından kapı önüne bırakılan işçiler bugünlerde aileleri ile birlikte yoksullukla boğuşurken, sağlık hizmetlerine de ulaşamıyorlar. Oysa kamunun sağlık harcamalarında artış devam ediyor. Yetkililer hizmetin finansmanının karşılanamayacak düzeye geldiğini, 2008 ve 2009 yılında Sosyal Güvenlik Kurumu bütçesinin %50'leri geçen açık verdiğini ifade etmeye başladılar. Evet, Sağlıkta Dönüşüm ile hizmetin maliyeti arttı. Bunu karşılayabilmek için katkı paylarında artış, kapsamında daralma vb. uygulamalar yaygınlaşıyor. Kapsamda olup prim ödemelerine rağmen sağlık ocaklarında muayene olabilmek için 2, kamu hastaneleri için 8, özel hastaneler için 15 TL ödemek zorundalar. Özel hastaneler ayrıca kişilerden toplam harcamaların %70'ine varan ek ödeme de talep edebilecek. Yasa'nın kamuoyuna yönelik propagandasında 18 yaş altındaki bütün çocukların sağlık hizmetlerinin devlet güvencesi altında olduğunu söyleyen Hükümet, Temmuz 2009 tarihinde bu uygulamaya son verdi. Hastanelerde her tanı için yapılacak tetkikler ve tedaviler, hemen çoğu bilimsel temelden uzak, yalnızca maliyet kaygıları ile standart hale getirildi. Bunun için hastanelerdeki tanılar da hastalık istatistikleri de malileşti. Yapılmış olan tetkikler hangi tanı kapsamında varsa, uygulanması gereken tedavi hangi tanı kapsamında varsa hasta dosyalarına o tanılar yazılmaya başlandı. Yoksa "sigorta kapsamındaki" vatandaş tedavisini kendi cebinden, hizmeti satan hastane döner sermaye işletmeleri de kendi kasalarından karşılamak zorunda kalacak.

Hükümet çalışma alanına yönelik yasal düzenlemelerini sağlık emekçilerine yönelik olarak da gerçekleştirmeye devam ediyor. Sağlık alanında taşeron çalışma, sözleşmeli çalışma uygulamalarından sonra Ocak 2010'da "Sağlık Personelinin Tam Süre Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" da yasalaştı. Kamuda ve özelde çalışan bütün sağlıkçılar bir şekilde Yasa'nın kapsamında. Yasa'nın yürürlüğe girmesiyle sağlık meslek grupları arasındaki uçurum farklı ücret dilimlemeleri nedeniyle daha da derinleşecek, maaşa ek olarak alınabilecek ücretlerin üst sınırları "tazı yarışlarında kullanılan tavşan" gibi asla ulaşılamayacak bir hedef. Haftanın yedi günü günde yirmidört saat çalışılsa bile hiçbir sağlık emekçisine bu ödemenin yapılabilmesi mümkün değil. Bunun "hak edilebilmesi" için sağlık emekçilerinin "insanlıktan" çıkmaları, ödenebilmesi için de kamu hastaneleri döner sermaye işletmelerinin kasalarında para olması gerekiyor. Oysa bugün bile ödeme yapamayan, "haciz işlemi yapılan", "iflas" etmiş döner sermaye işletmelerinin yaygınlaşmakta olduğunu biliyoruz. Bununla birlikte, Yasa yürürlüğe girdikten sonra, devlet hastanelerinde uygulanan ve sağlık meslek grupları arasında, meslek grupları içinde iş barışını bozan, halkı endikasyonsuz tetkik ve tedavi uygulamaları ile mağdur eden "performansa dayalı" ücretlendirme üniversite hastanelerinde de uygulanmaya başlayacak. Tıp eğitiminde zaten yaşanmakta olan sorunlar çok daha artacak.

Yukarıda ana başlıkları sıralanmaya çalışılan ekonomik, sosyal, siyasal süreçlerin yaşanmakta olduğu Türkiye koşullarında, Nisan ve Mayıs aylarında tabip odalarımızın organları yeniden seçilecek. Bu organlara seçilenlerden delegeler ile yönetim kurulu başkanları da TTB'nin yönetimini ve diğer organlarını seçecekler. Bu ülkenin köylüsüne, işçisine, öğrencisine, işsizine, öğretmenine, memuruna, hemşiresine, ebesine, hekimine yaşattıkları bunca cefaya rağmen Bakanlığa çok yakın kimlikler kimi illerde açıktan, kimi illerde de değişik ittifak biçimleri ile paravanlar oluşturarak tabip odaları yönetimlerini, "parasız sağlık için nüfus cüzdanı yeter" şiarını toplumsal belleğimize kazandırmış Etkin Demokratik TTB kadrolarının elinden almaya çalışıyorlar. Hedefleri hekimleri ve diğer sağlık emekçilerini köleleştirmek için yürütmeye çalıştıkları oyunun görünür kılınmasını engellemek, hedefleri sağlığı patronların yüksek karlı yatırım alanı haline getirip, halkın sağlık hakkını gasp etmelerini toplumsal dayanışmayı sağlayarak engellemeye çalışan muhalefeti susturmak, hedefleri "gelene agram, gidene paşam" diyenleri becerebilecekleri her yerde var edip toplumun kış uykusundan kalkmasını engellemek. Ancak görülmelidir ki örgütümüzün önümüzdeki günlerde içine gireceği süreç, TEKEL işçilerini onurlu direnişinin ardından Anadolu'nun birçok yerinde kardelenler gibi gün yüzüne çıkan özlük haklarını kaybetmeme mücadelelerinin çığ gibi büyüdüğü bir döneme denk geliyor. Bu mücadelelerde yaşandığı gibi, bu süreçte de parasız sağlık hakkının karşısında yer alan bütün kadrolara karşı tek vücut halinde örgütlenilecek, dayanışılacak ve mücadelemiz nitelik ve nicelik olarak geliştirilecektir. Bundan kimsenin şüphesi olmasın.

Oldukça gecikmeli çıkan bu sayımızda hekim emeği ve çalışma dosyamıza ait bir önceki sayıda sayfa sınırlılığı nedeniyle yer veremediğimiz yazılarla birlikte hem güncel ilişkin yeni hem de belge niteliğinde olan eskimemiş yazılara yer verdik. Gelecek sayımız için Yerel Yönetimler ve Sağlık dosyamız şimdiden hazır. En kısa sürede sizlerle paylaşacağız. Dostlukla...